

48

ב.ש.

פרוטוקול מס' 8/א
מלישיבת ועדת הכספים, שנתקיימה
ביום ג', ט' כחשון תשט"ז - 25.10.55

נוכחים:

- י. גנרי - יו"ר
- ג. שוקן
- י. בדר
- ב. לוינ
- צ. צור
- ח. רובין
- מ. קלמר
- ח. מריאב
- ז. טווייב
- ק. לוז
- ש. דיין
- ז. בקר
- ג. בהיר

מיוזמים:

- מר גפני - מנהל המכס והבלו
- ד"ר קיטרון - משרד המסמטים
- מר ספיבק - משרד המוצר
- מר רוק - מזכיר הוועדה

סדר היום:

- 1) צו תעריף המכס והפטור (מס' 24), תשט"ז-1955
- 2) צו תעריף המכס והפטור (מס' 29), תשט"ז-1955
- 3) חוק לתיקון פקודת המכס
- 4) חוק לתיקון פקודת הבנקאות: 1955-1955
- 5) חוק לתיקון פקודת מס הרכוש העירוני, 1955-1955

היו"ר י. גנרי: מני פותח את הישיבה.

1) צו תעריף המכס והפטור (מס' 24), תשט"ז - 1955

מר גפני: המדובר בהעלאת המכס על ביר צלום מ-70% ל-100%. הדבר בא לשם הגנה על תוצרת המוצר, והוא עלול להכביד עוד 20 מלף ל"י.

ג. שוקן: אם מכס זה בא כדי להגן על תוצרת המוצר, פרוש המדבר שהיצור המקומי רנטבילי רק עם הגנה של 100% מכס; אם נטפח ענפים כאלה בצורה זו לא בגיע לרמת מחירים מתאימה לשוק הבינלאומי.

על סדרך זה מוטל גם מט קניות גבוה, והמכס מוטל על המחיר הכולל את מס המותרות. מכס הסגן הוא אפוא גדול

ג. גור:

מ-100%.

אני מביח שבענף זה יש הברחה, שקשה למנוע אותה. האם מכס מופרז על מוצר זה לא יגדיל את ההברחה ויוריד את הכנסות המוצר לפחות בתופן יחסי?

רציתי לקבל פרטים על היצור המקומי בענף זה, מה הקולוציות שלו, מדוע אינו יכול לעמוד במחירים של 4 לירות לדולר, מה הן אפשרויות ההוזלה. עד כמה שירוע לי אפשרי ליצר ניר צלום משובח רק בקנה מידה גדול, כי הדבר מחייב החזקת מעבדות ע"י היצור וכד'.

צריך להגן על הטפעל שהוקם כגון ושהושקע בו סכום רב; מאידך צריך לבדוק את הקולוציות ולתת מכס סגן רק אם

ז. סנוניב:

הוא מוצדק.

האם מכס סגן זה מוצע על פי בקשת היצרן המקומי או ביזמת האוצר?

ח. רובין:

מהי הכמות ל ניר צלום המיוצר בארץ ומהי הצריכה? אם אין אפשרות לספק התצרוכת ע"י היצור המקומי - אין

ט. קלמר:

סקום למכסי סגן.

הצעה זו בזה לפי בקשת היצרן המקומי, לאחר שבדקנו את הפרטים.

מר גפני:

אין נותנים רישיונות יבוא לנייר צלום, והיבוא הוא בצורת העברות וכדומה. התמורה של הדולר בנייר צלום היא גבוהה מאד, גם מאחר ובחול ל נותנים סובסידיה על יצוא מוצר זה; מהינה זו בלבד יש סקום למכס גבוה. נכון שזה מגדיל את הפתוי להברחה, אולם העובדה שאין נותנים רישיונות יבוא היא הגורם העיקרי להברחה.

בטפעל המקומי הושקע כסף רב, ובשלב הנסיונות הפסיצ הטפעל כסף רב. יש ענין בפתוח היצור המקומי של ענף זה גם מסיבות בטחוניות וגם כדי לחסוך כסשבע זר. קשה לטפעל המקומי להתחרות במחירי מוצרת זר בגלל הסובסידיות שנתנות בחו"ל ליצוא מוצר זה.

נמוך נוסף להצדקת תוספת זו הוא שעל עבודת צלום אין גובים כל מס מותרות.

אין בידי מספרים מדויקים על היצור המקומי, אבל נדמה לי שחציית התצרוכת מיוצרת בארץ.

הו"ר י. גור: האם הוועדה הצבורית דנה בצו זה?

מר גפני: לא.

השאלה שהעלה חבר הכנסת שוקן - עד איזה גבול יש לרדי של מוצרת הארץ - נוגעת גם לצוים אחרים דומים.

הו"ר י. גור:

הענין הנלון כגון לא התברר עדיין די צרכו, ומן הראוי שנקבל את חוות דעת הוועדה הצבורית בענין זה.

מאחר ויש עוד זמן עד לפקיעת תקו של הצו, אני מציע להשאיר את הענין שיקול נוסף, ובבקש את מר גפני להכין תשובות מפורטות לשאלות שנישעו כגון.

2) צו הערלה והקטנת המס (מס' 29). תשט"ו - 1955

א. מבוא:

ההעלאה של העוררים על סיגורים וטבק היא
התאם להעלאה על הכלו על תוצרת הארץ.

לגבי מודדי מים היו קודם שלשה סעיפים: חלקים
למודדים מיוחדים שהיו פטורים, מודדי מים ולמים - 35%, מודדי מים
שאינם מפורטים - 50%. לאחרונה התחילו להגביל מודדי מים בלתי מורכבים
וישמו יותר מכס. לכן מוצע כאן להשוות מודדים ולמים לחלקי מודדים.
המודדים הנלווים המשמשים להסקאה, שאינם מיוחדים במדף, פטורים מכס
לפי הסדר מיוחד עם משרד החקלאות.

ההעלאה על מוצרי כותנה, רקמה וטקסטילים היא
בהמשך לנו שמושר אמטול.

בשכני סיכה היו שני שעורים - 50% ו-80%,
אולם מאחר ובגדרם קשיים מסיון בין שני הסוגים, אנו מציעים יעור אחיד
ממוצע של 70%.

במוניות משוטטות העלנו מ-600 פרוטה ל-750
פרוטה לק"ג, בהתאם להסדר עם המפקח על התעבורה. אנו מציעים ביעור
קצוב במקום ביעור לפי הערך, כי קשה לבדוק את אמינות החשבונות של מחירי
הקניה במו"ל.

לוחות פלסטיים העלנו ל-50%. היבוא במוצר זה הוא
קטן מאוד.

מאחר ורוב המצרכים המפורטים הם ביעור 60%,
העלנו גם את היעור על מוצרים שאינם מפורטים במקום יחיד ליעור זה, במקום
50%, כדי למנוע ויכוחים לגבי מסיון הסחורות וכדי למנוע הערמה על
מסיון לטיין סחורות בפריט זה. ההקף של היבוא החדש מפורט הוא
2,200,000 ל"י מתוך יבוא כללי של 300 מליון ל"י.

ב. רוביני:
לאחרונה ניתן ע"י משרד החקלאות רשיון ליבוא
חלקי מודדים בסכום של 20 אלף דולר בערך
למפעל שהוקם בבת-ים והמתחרה במפעל הקיים בדפנה. מאחר וכל הפרדה הזאת
סתומה, אנו מציע להזמין את נציגי משרד החקלאות והיצרנים.

הינ"ר י. גורני:
אפשר להזמין את נציגי משרד החקלאות, אבל אין
זה מקובל. הזמין את היצרנים כדי לערוך בפניהם
ויכוח על הטלת מכס.

ג. שוסט:
הגורמים המעוניינים במודדי מים הם המוסדות
המספקים את המים. האם לא פשוט יותר למנוע
מתן רשיונות יבוא למודדים מחו"ל מאשר להטיל מכס מגן, אשר טעלה את
א. מחיר המים.

הינ"ר י. גורני:
נראה לי דווקא כי אם יאסרו בכלל יבוא, יעלה
מחיר התוצרת המקומית וגם מכותה אולי תרד.

י. ברד:
התקנת מודדי מים היא באינטרס של הכלל ולא של
הצרכן. מכאן זה לא הייתי מפילו מתפלה על
מתן רשיונות למודדי מים. בלתי חבצי לכן הטלת עומס פיסקלי על מודדי מים.

ה. ארזוב:
השאלה היא עד איזה גבול אנו מוכנים להגן על תוצרת הארץ ע"י מכסי סגן, כשטובד במספר חיוני זה צריך לשקול גם את ההגנה על היצוא, אלא גם את הרכן שיבטורן לשלם במחיר המים עבור הטורדים.

נראה לי כי בכל שיעלה המכס על תוצרת הארץ, כן יעלה המחיר של היצוא המקומי, האם יש מיקוח על הקלקלציות של המפעל?

אם אין להביא מחו"ל - יורדי מים - אין לתת רישיונות יבוא, ואם יש צורך ביבוא - אין להטיל מכס נוסף.

א. בקר:
השאלה היחידה היא במיזם מידה המכס הטוטל על היבוא מותאם למחירי היצוא המקומי. וצוי היה לברר את חבר, גם אני בדעה שאין הצדקה להגן על תוצרת הארץ בלי גבול.

ס. קלטר:
הייתי רוצה לדעת מדוע נותנים רישיונות יבוא למורדי מים ומפעלים על ידי כך את המפעל המקומי במני פשיטת רגל.

ש. דיין:
נראה לי כי העקרון, בשאלה עד איזה גבול צריך להגן על תוצרת הארץ, צריך להיות: סתם אפשרות ליהודים לבנות ולחיות בארץ, גם אם זה יעלה ביוקר. צריך לאפשר ליצוא את מטיניטום, וכוסר ההתחרות עם חו"ל יבוא בשו"ח הזמן. גם נקח את כשר ההתחרות עם חו"ל כמורד - לא תהיה הצדקה כמעט לאף מפעל בארץ.

ג. שוסן:
דוקא שתוך הכונה לאפשר ליהודים לחיות בארץ גם כשלא נקבל דולרים מהחוץ יש לפתח את היצוא היעיל, העובד במחירים המאפשרים גם יצוא. מכסי סגן גבוהים ללא הבחנה עלולים להביא לחוסר יעילות ומחירים גבוהים כמעליים המקומיים.

א. הרצפלד:
האם הטוכנות משלמת מכס על טורדי מים?

מר גמני:
אם זה לצרכי פתוח והתייבות - הטוכנות אינה משלמת.

א. בהיר:
היה רצוי להעמד על סדר היום של הוועדה את השאלה הכללית של מכסי סגן, כי היא חוזרת בכל ישיבה.

איני מקבל את הגישה שיש ביבוא כדי לשפר את האכות ולהוריד את המחירים. עלינו לפתח את היצוא המקומי גם על חשבון מחירים גבוהים בארץ.

אנו לא דנים כהן על רישיונות יבוא; גם אם אין נותנים רישיונות יבוא צריך לקבוע מכס מתאים, וסקרים של יבוא שבא למעשה.

ס. לונ:
יש הכרח בעידוד היצוא המקומי עד שיסתכל. לא שמענו כאן שלאחר בדיקה מאו הגנה זו או אחרת מוגזמת. אני מניח שתוספת ל 15% במכס אינה מוגזמת.

לפני כן רשם שב

מא

י. גור:

מר גפני, הטיל מכס גבוה או תאסור יבוא ספרים כלכליים ארצה, הם אינם דרושים כאן, הם אינם מובנים כאן, הם מזיקים כאן, הם הזיקו גם לי.

אינני יכול להסכים לתיאוריית הכלכלית ששמעתי כאן. ועדת הכלכלה החליטה ליש לאסור יבוא ספרים המיוצרים בארץ. אני חושב שקיום החלטה זו יגרום לכך סדמת הייצור בארץ תשאר כפי שהיא קיום. זוהי המדיניות הכלכלית שלנו? כך אפשר ליצור רמת חיים? יש הצדקה למכס סגן רק במקרה אחד - כאשר ייצור בענף מסוים הוא בתחילתו ואינו יכול להגיע לאותו מחיר ולאותה איכות כמו בחו"ל. אבל נשאלת השאלה - כמה זמן תהיה התעשייה שלנו צעירה? לפי המכס שמציעים להטיל על מודרי מים, יש להניח שמחיר מודר מים בארץ מוכרח להיות בחמשים אחוז גבוה ממחירו של מודר מים מאותו סוג שהובא מחו"ל; פירוש הדבר שהוצאות הייצור בארץ בכדי להצדיק דבר זה מוכרחות להיות ב-50-45 אחוז יותר גבוהות מאשר בחו"ל. הרי המפעל לייצור מודרי מים קיים כבר שנים - כיצד יתכן הדבר. כך אין בונים תעשייה אלא הורסים אותה. כך בונים קרטלים.

גם מבחינת הייצוא מפעל כזה כאשר הניא מוקם מכריז שהוא ייצר ליצוא וכאשר הוא מייצא הוא מבקש מכס סגן ומפעל את המחירים בארץ, ואז היצוא הופך לפיקציה. אני חושב שבענין מודרי המים עלינו לקבל אינפורמציה מפורטת מה הן הוצאות הייצור, מדוע הן גבוהות יותר מאשר הוצאות הייצור בחו"ל, ומה הם הסיכויים להקטנתן.

מר גפני:

כל הנימוקים שהושמעו כאן במסגרת מדיניות ההגנה על תוצרת הארץ על ידי מכס סגן כבר הושמע כאשר דנו בסעיף אחר, ובאמת אינני יודע כמה לחזור אל ועדת המכס הצבורית ולהגיד עד איזה גבול מוכנה ועדת הכספים לתת הגנה. ועדת המכס דנה על כל מפעל בפני עצמו לפי מהות הסחורה שהוא מייצר, לפי ההון שהושקע בו ולפי המחירים בהם הוא מוכר את הסחורה. לנו נדמה שהעלאה של 15 אחוז על מודרי מים בהלטה אינה מוגזמת. העלאה זו באה כדי למנוע מהמפעל למודרי מים להביא מחו"ל חלקים שהוא יכול לייצרם בארץ. גם המוסד הבינלאומי לענייני מכס סגן הכניס סעיף מיוחד, שארצות הנמצאות בשלב של פיתוח יכולות להטיל מסים גבוהים מארצות השואפות לליברליזציה במסחר. מכס סגן של 50 אחוז אינו מופרז, כי ארצות מפותחות יותר מטילות אחוז יותר גבוה. מכס סגן הנקבע לגבי מפעל חדש ונסיוני הוא הרבה יותר גבוה מאז זה הנקבע לגבי מפעל שהתבסס ולמד את תהליכי הייצור. ישנם מפעלים רבים שמתנו להם מסי סגן והם התבססו וחלק גדול מהם מייצר ליצוא, כמו מפעל הלבדים. זוהי המדיניות שנקטנו בה עד היום, להגן על מפעלים שמצדיקים את קיומם.

י. גור:

האם היו מקרים של הורדת מכס?

מר גפני:

בהחלט, וכל נושא נבדק בפני עצמו. תעשיית המקררים, הרדיו והטלפונים תחילה הביאו את כל החלקים ורק הרכיבו אותם. מדי שנה בשנה אנו בודקים מה אפשר לייצר בארץ, ובמידה שישנם חלקים שאפשר לייצרם בארץ, אנו מורידים מהם את מכס הסגן, והם נאלצים להשתמש בחלקים המקומיים. כך הלכה והתבססה התעשייה, ואנו זוקפים חלק גדול מהתבססות זו על מדיניות זו שאנו נוקטים בה. בתעריף המכס האמריקאי נאסר, שכונתו בחלקה פיסקלית, בחלקה הגנה על התעשייה ובחלקה הגנה על סכר הפועל. אלה הם 3 העקרונות שאנו מתבססים עליהם - שעה שאנו קובעים את תעריפי המכס.

הינ'ר י. גור:

אנו עוברים להצבעה.

ח. רובינ:

אני מציע לדחות את ההצבעה, ולהזמין לישיבה הבאה את מסדר החקלאות כדי לשמוע מה הם הסיקולים שלו למתן רטיונות יבוא.

י. גור:

אני מצטרף להצעת מר רובין. יש לנו פנאי.

היו"ר י. גורביץ:

מבחינה התאריכים יש לנו פנאי, אבל יש גבול גם לדיונים, אם יש לחבר ביטוח מכריע שבשום פנים אינו יכול להחליט, כי חסרים לו נתונים, ביחא, במקרה כזה אני חסיד מוכן להענות. לא שוכנעתי שהפעם זה כך. אבל מקבל את התביעה, אבל לא ברצון.

ח. רובינ:

אם יבטיח לי היו"ר שבשבוע הבא יתקיים דיון, בהשתתפות נציג משרד החקלאות - על השאלה: מה הם השיקולים לטמן רטיונות יבוא, אני מוכן לחזור בי מהעתי ולהצביע היום.

היו"ר י. גורביץ:

מתחייב אני.

ז. סנזאליב:

אני מצטרף להצעתו של חבר הכנסת רובין, ומציע שנוסף על משרד החקלאות - שהוא החוטא הגדול ביותר בין משרדי הממשלה בטמן רטיונות יבוא למצרכים המתחרים בייצוא הארץ - יוזמן גם נציג משרד המסחר והתעשייה.

א. גמר:

אם היו"ר הוא כל כך בדיב, אני רוצה לשאול, האם הכרחי שבירור זה יתקיים מלימת הועדה, או מספיק שחברי הכנסת רובין וגורי יבררו את הפרטים עם נציגי משרד החקלאות ומסחר ותעשייה?

היו"ר י. גורביץ:

כאשר יבחרו יו"ר קבוע לוועדה הוא יראה מחובתו בישיבה הראשונה לאחר הבחור להעסיק את הועדה כשאלת תכנית עבודתה של הועדה ואז תהיה הזדמנות לדבר על שיטת עבודתה של ועדת הכספים. אבל חבר הועדה אני רוצה לתת מפרעה לדיון זה. מר בהיר, ועדת הכספים מטולה לענף יצרני מסוייף. חסרי הגלם מספקת לנו הממשלה והכנסת. הפועלים יושבים כאן. מכשירי הייצור במפעל יארני אחד הן המכונות, ואילו בוועדה פרלמנטרית מכשירי העבודה הוא הדבור. המכונה איננה אדם, לאדם יש תכונות וישנם כל מיני גני אדם. ועדת הכספים איננה יושבת רק על מנה להצביע, אלא על ימנה לשכנע ולהשתכנע, ודרכי השכנוע הן טובות. יש מי שמאריך בדבור ויש מי שמקצר בו. יש מי שמדבר על כל נושא ויש מי שמדבר רק על הנושא שהוא בקיא בו. אינני יודע מה נסיונך, אתה היית בכנסת הראשונה. עד כמה שאני למדתי מועדת הכספים בכנסת השניה, לא אוכל לומר שועדה זו יוצרת פקקים, על כל פנים פחות מכל ועדה אחרת. אלא מה? היא מוכרחה לתרום יותר זמן לעבודתה. ולפעמים חברי הועדה אינם מיוחדים בדעתם ביחס לקצת העבודה. יש מי שמעוניין להאיש את מהלך העבודה ויש מי שמעוניין מטעמים פרטיים, ואינני יכול לבוא אליה בטענות, בהתן מזה.

ועוד, אם אין דורשים להצביע על פרט אחד מהוראות הצו, מצביע את הצו כולו.

ה. צ. ג. ע. ה.

בעד אישור הצו	-	9
נגד	-	1

חוק מס' מס' ובלו (שבני העריף) אושר

המלינות לחבר הכנסת אריאב.

היו"ר י. גורביץ:

אנו אובדים למעייף הבא בסדר היום - חוק לתיקון פקודת המכס.

1. המכס על טובין מוחסנים ישולם תוך שנה.
(היו"ר קורא את המעייף).

ה. רובין:

המונחים המופיעים בסעיף זה מותאמים לנוסח החדש של פקודת המכס, שעדיין אינה מחייבת כי היא לא אושרה. לכן אינני חושב שכבר אפשר להשתמש במונחים אלה, כמו "טובין" במקום סחורות.
לגופו של ענין אני חושב שצריך לאפשר למנהל המכס לשחרר עולים מהגבלות המוטלות בסעיף זה. אני מציע שיהיה כחוק, שמנהל המכס רשאי לפטור עולים מחובה זו של תשלום מכס על טובין מוחסנים ויוך שנה.

ז. מנואליב:

לא נראה לי מדוע צריך להקטין את התקופה מ-3 שנים לשנה וביחס למחורות עולים בודאי שאין כל הצדקה לכך, כי העולים מביאים סחורו שעליהן חל מכס גבוה - בצורה זו הם מעבירים את הונם - ומדוע צריך להכריח אותם למכור את הסחורה הזאת בחפזון?
ישנן חברות המביאות סחורות המיועדות למכירה במטבע זר. באיזה מצב תעמיד חברות אלו על ידי תקון זה? הרי אן אינן מוציאות את הסחורה מפני שלא מאזן להן קונים. לי נראה כי במקרים אלה צריך לבטל את ההגבלה.

ט. לנו:

רצוני לשאול: מה הם דמי האחסנה, כיצד הם נגבים אם תוך התקופה שהסחורה מונחת במחסנים או כאשר מוציאים אותה, ומה דינו של אדם שצריך לשלם תוך אותה תקופה ותינו משלם?

י. ברר:

שמעתי הסברו של שר האוצר לחוק זה, שמעתי דבריו של מר גפני, שאני מעריך את דעתו, ולא שוכנעתי מדוע צריך להקטין את התקופה מ-3 שנים לשנה אחת. אפשר להגדיל את דמי האחסון ואז לא יהיו כדאי להחזיק את הסחורה במחסנים תקופה ארוכה. ואם כבר מקטינים את התקופה, מבחינה מסקיה רצוי יותר להקטינה משלוש שנים לשנתיים ולא לשנה.
יחד עם זאת אני מבין שאם הטיבות לתקון זה היא בכך שהסדר במחסנים איננו אידיאלי.

יא. חנוני:

אני מאטרף למשאלה שיבון לנו הסבר איזה צורך יש בהיקון זה.
נדמה לי שעל הצעתו של מר מנואליב לגבי חברות המביאות סחורות המיועדות למכירה במטבע זר עונה הפסקה האחרת: אם לא הרוש המנהל אחסנתן לתקופה ארוכה יותר. זאת אומרת שיש חובה על המנהל להאריך את התקופה. לא כן ביחס לאפצי עולים. במקרה זה צריכה להיות פסקה ברורה האומרת שכל ההגבלה הזאת אינה חלה על עולים.

יב. לוי:

נראה לי שאם יבואו אינו יכול למכור את סחורתו בשנה הראשונה, אין זה מתוך רצונו הו. לכן אינני רואה כל צורך לקצר את התקופה משלוש שנים לשנה אחת.

יג. בקר:

אם יבואו מביא סחורות על סמך הקצבה מטבע זר של האוצר, אין לי ספק שהתביעה להקטנת הזמן מוצדקת. אין האוצר חייב להחזיק סחורה שנקנתה בדולרים 3 שנים. אבל לגבי סחורה שמונחת שלא על סמך הקצבה מטבע זר, אני רואה לדעת מהי הסכונה אם תעבור תקופה של 3 שנים ולא יוצאו אותה?

יד. ברר:

מדוע פקודת המכס כולה אינה מונחת לפנינו?

הינ"ר י. גרוב:

ביום ראשון התייבתי לעשות צעדים מתאימים כדי שכל חוק או כל פקודה יהיו לנגד עינינו בוועדה בכל ענין המחייב זאת. אולם לא הצלחתי לעשות זאת לגבי החוק הנדון.

יז. ברר:

אני שאלתי שאלה זו, כי לאחר שהסודיות סעיף זה עם הסעיף המקביל בפקודת המקורית מצאתי שהבדל הוא לא רק במספר השנים, אלא בזה שבסעיף זה ישנה פסקה שאיננה בפקודת המקורית - "עלולה להתקלקל על דעת המנהל". זהו חידוש

לעומת הפקודה המקורית והוא אינו קל יורד, כי יכול לקרות מקרה שאדם אחסן סחורה וכיבור חדשים, כאשר יבוא להוציאה יאסרו לן: מכרבו את הסחורה כי היתה עלולה להתקלקל, וכאן אינו רוצה לסמוך על המלה "המנהל", כי לא גפני בעצמו לן לבודק את הסחורה עלולה להתקלקל או לא.

לכן אבקש דיון מיוחד על חידוש זה לאחר שבשמע

דברי הסבר.

הינר גרני:

לאחר שפנייתי בעל פה לא הועילה, אכתוב סתם לשר האוצר. אבל אני משתמש בהזדמנות זו שיושבים כאן 3 נציגי משרד המשלה שונים ומודיע, כי ועדת המססים תסרה לדון על הצעות לתקוני חוקים או צווים את המקור לא יהיה לנגד עיני חברי הועדה.

מר גרני

מר גרני:

מצבם של מחסני הערובה מדאיג ביותר, והוא לא נוצר עכשו, אלא קבלנו אותו בירושה ממחלת המנדט. וזוהי הטכניקה של מחסני הערובה: כאשר באה סחורה לנמל ישנם מקרים שבעל הסחורה אינו יכול לשלם את המכס או אין בידו הרשיון המתאים. במקרים כאלה נותנים לו אפשרות להעביר את הסחורה מנמל אל מחסני הערובה. אבל זה קורה רק לגבי חלק קטן של המשלוחים. החלק העיקרי של המשלוחים המועברים למחסנים אלה הם משלוחים של סחורה שבעליה אינם ידועים. לפי חוקי הנמל אם הסחורה נשארה בנמל 3 חדשים היא נמכרת. סוכן האניה הרואה את עצמו אחראי לסחורה שהובאה גאבייתו מעביר את הסחורה מנמל למחסני הערובה כדי למנוע מכירתה לאחר 3 חדשים. במקרה כזה עומד המכס בפני בעיה, הוא אינו יודע למי הגיעה הסחורה ואם הגיעה בצורה חוקית ואם יש רשיון יבוא. הוא גם אינו יודע מה יש בתוך המשלוחים. הוא יכול לומר, היות ואיננו יודע מי הם בעלי המשלוחים, יצוי מעביר אותם למחסני הערובה. לא רצינו ללכת בדרך קיצונית כזאת כי קורים מקרים שכעבור זמן מה מופיע בעל הסחורה ולכן אנו מעבירים את המשלוחים למחסני הערובה. אבל סחורות אלו שלפעמים מוצע ערכן למליוני לירות והמסים המוטלים עליהן גם הם מביעים למליוני לירות במצאות לא גרשות הנמל שיש בו פיקוח ולא, אלא גרשות חברות פרטיות שמחסני הערובה שייכים להן. מה האחריות שהן נשארות על מסים אלו? - 2000 לירות ערבות בנקאית. אמנם במחסני הערובה נמצא פקיד מכס ואנו בוועליה את המסן, אבל הפקיד הוא רק אחד והמחסנים גדולים והוא אינו יכול להשתלט עליהם. אילו היינו מודיעים לבעלי המחסנים: תחזיקו את הסחורה 3-5 שנים אבל תשלמו את המסים ביו בו אתם מכניסים את הסחורה, במי הערובה היו נסגרים מיד.

למעשה תוך שנה משתחררים 70 אחוז של הסחורה. החל שאינו משתחרר הוא זה שבא ללא רשיון יבוא או שלא התאם לרשיון יבוא. והנסיון שלנו מוכיח, שאדם שאין לו רשיון יבוא מביא את הסחורה ללא רשיון, הסחורה מועברת למחסני הערובה ותוך תקופה הארוכה שעומדת לרשותו הוא מצליח למצוא עולה פיקטיבי שלא היה אף פעם אולה וסדריך אותו כיצד להודיע שהסחורה היא שלו.

במקרה שהאוצר מקציב מטבע, אין הצדקה שהיבואן יחזיק את הסחורה במשך תקופה ארוכה על השבון הקצבה שנתנה לו. אבל למעשה גם זאת איננו יכולים לדעת, אם הסחורה הובאה על יסוד רשיון או על יסוד הסכם חליפין.

א. גרני:

מהו הנבז בארצות אחרות?

מר גרני:

יש ארצות בהן אין נותנים לאחסן סחורות החייבות במכס גבוה. יש ארצות הנותנות לאחסן רק סחורות המעונות מכס קטן. מכל מקום אין נותנים להכניס את הסחורה אלא אם שולמו כל המסים. נוסף לכך המספר רב של ארצות אין בעיה של רשיונות יבוא אלא רק בעיית תשלום המסים. אצלנו הבעיה העיקרית היא בעיית רשיונות היבוא. בדרך כלל אין היבואן משלם את דמי האחסנה אלא בזמן שהוא בא לשחרר את הסחורה. כאשר אנו מוכרים את הסחורה בתמורתה אנו מכסים את המסים ומהיתרה משלמים את ההוצאות למחסני הערובה. כך שליבואן לא נשארת כל יתרה.

אשר לפסקה הדנה בסחורה העלולה להתקלקל, אני מתפלג שהיא לא נכנסה לדברי ההסבר. אבל בנוסח קיים חוק הסחייב למכור סחורה שעלולה להתקלקל. ואם היו טענות בענין זה עד היום, הרי היו אלו טענות מדוע איננו משתמשים בחוק זה. גם סחורה הנמצאת במחסני הערובה אנו מוכרים לפי חוק זה. אנו מזמנים את משרד הבריאות, הוא עורך בדיקה ואם הוא קובע שצריך למכור את הסחורה, אנו מוכרים אותה.

האם אפשר לדעת באיזה חוק נמצא טעיף זה? י. גורן:

האם אפשר לדעת מהו ערך הסחורות שנמצאות במחסני הערובה למעלה מ-100? א. גורן:

ערך הסחורות הנמכרות והמוחרות מבוע לחצי מליון לירות לשנה. ב-1952 הוכנסו 1291 מטלוחים, טמם שוחררו עד 1952 - 890 מטלוחים, ב-1953 - 283 מטלוחים, וב-1954 - 40 מטלוחים. ב-1955 נשארו 78 מטלוחים. מ. גפני:

היות ועלינו לעבור לדיון בסעיפים אחרים, נפסיק את הדיון בחוק זה. היו"ר י. גורן:

בעקבות הודעה יו"ר הועדה בלחם להמציא יחזיקים המקוריים, רצוני לשאול את חברי הועדה אם במקרה זה יסתפקו בטופס הורד שהומצא לכל חברי הועדה, שלמעשה הנו הנוסח החדש אבל אין בו כל שנוי מהותי אלא שנוי לצוץ בלבד. מ. סטרנוב:

במקרה זה אני מוכן להסתפק בנוסח הורד. י. גורן:

(המשרד הישיריה רשמה יע)

ע.ע.

חוק לתיקון פקודת הבנקאות, תשט"ו - 1955:

ח. רובין:

- אני מציע שלוש תיקונים:
 - 1) שטר האוצר יהיה דשמי להפחית בתקנות, באישור ועדת הכספים של הכנסת, את שיעורי האגרה השנתית של בנק שהוא חברה נכרית;
 - 2) לקבוע בתקנות דירוג האגרה לפי היקף העסקים של הבנק בארץ;
 - 3) לא לקבוע לחוק זה תוקף רטרואקטיבי.

י. בדר:

לצערי הרב, אינני יכול להזדהות עם ההצעות של חבר-הכנסת רובין. כאשר קיבלנו את התיקון לסעיף 12, היתה זו שגיאה לקבוע את גובה האגרה לפי ההון הנפרד של הבנק, כי ישנם בנקים שיש להם הון נפרד גדול בחו"ל אולם עסקיהם בארץ אינם עומדים בשום יחס להונם הכולל. אני מבין כי התיקון שייעשה מוכרח להיות רטרואקטיבי.

הייתי שמח מאוד אילו הייתי יכול למצוא קנה מידה אובייקטיבי לדירוג האגרה של הבנקים הזרים, אך חושבני שהדבר הזה לא יתכן והוא גם לא נכון. איננו יכולים לקבוע קנה מידה אובייקטיבי אחד לבנקים המקומיים וקנה מידה אובייקטיבי אחר לבנקים הזרים, כי אז מוכרחה להיות הפליה.

מכיון שהמדובר במס, אינני חושב שזה נאה להשאיר זאת לגמרי לשיקול דעתו של הסדר. המדובר הוא בשלושה בנקים בלבד, ולכן אני מציע שאת האגרות יקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת. אם במשך הזמן ירצה שר-האוצר לשנות את גובה שיעורי האגרה, יביא זאת שוב לאישור ועדת הכספים.

ז. טווייב:

לדעתי, התיקון המוצע הוא רצוי וחשוב. אינני מדבר ברגע על הבנקים הקיימים. אנחנו מעוניינים שיבואו לפעול במדינתנו בנקים זרים חדשים.

לגבי הבנקים הקיימים, איך הם מתחלקים לפי הסוגים: כמה משלמים אגרה בשיעור של 1500 לירות וכמה בשיעור של 8000 לירות?

גם אני אינני רואה איך אפשר למצוא קנה-מידה אחר לקביעת שיעורי האגרה. יהיה זה בלתי צודק אם נקבע זאת לפי המחזור, כי ישנם בנקים שיש להם הון עצמי קטן ומחזור גדול. לא תמיד היקף העסקים של הבנק עומד ביחס מתאים להון.

ז. צור:

אני מבקש כמה דברי הסבר: כידוע, המדובר בבנקים בודדים. מהו ההון הנפרד של כל אחד מהם ומהו היקף פעולותיהם?

פקודת הבנקאות קיימת מ-1948. איך שילמו הבנקים הזרים עד כה את שיעורי האגרה?

אני מצטרף לדעה, כי הפחתת שיעורי האגרה צריכה להיות בהתאם להיקף הפעולות של הבנקים בארץ ולא בהתאם להון הנפרד אולם ההפחתה צריכה להיות באישור ועדת הכספים של הכנסת.

א. בהיר:

בסדר לסעיף-קטן(2), מכיון שתשלום האגרה חל ב-15 לאפריל, אפשר לקבוע שחוק זה יכנס לתקפו ב-15 לאפריל 1956, ואז לא תהיה כל בעיה של רטרואקטיביות.

ע.ע.

אינני חושב שאנו יכולים לקבוע בחוק, כי האגדה לבנקים זרים תהיה לפי היקף האסכים, בטעה שהאגדה לבנקים ישראלים היא לפי ההון הנפרע. איננו יכולים לקבוע קנה-מידה אחר לבנקים הזרים מבלי לשנות את סעיף 12 בחוק היסודי.

היה רצוי לקבוע קנה מידה אחיד לשיעורי האגדה של כל הבנקים, ולקבוע זאת בתוך החוק ולא בתקנות, אז גם לא יהיה צורך באיסור ועדת הכספים.

א. הרצפליד:

ברור שאי-אפשר לקבוע את שיעורי האגדה של הבנקים הזרים לפי ההון הנפרע בכו"ל, ועל כן אני מציע למסור לשר האוצר יפוי כוח לקבוע את האגדה בכל מקרה ומקרה.

מר בר-יוסף:

לא ההון הנפרע הוא הקריטריון המתאים לקביעת שיעורי האגדה, ולא כל קריטריון אחר שנקבע אפשר להגדיר. גם קנה-המידה שנקבע לבנקים הישראלים אינו מגיע לצדק המוחלט, אולם הוא מסקף פחות או יותר את התפתחותו והיקף עסקיו של הבנק. ביחס לבנקים הזרים, קנה המידה הקיים גורם לאי-צדק מסווע, ולכן בא התיקון הזה. למעשה, הצו יקבע את האגדה לפי היקף העסקים. ובכלל, כל הענין הוא פעוט מאוד, הוא יכול להסתכם ב-10.000 לירות.

י. בדר:

אני מוכן לפסדה. אני מסכים ששר-האוצר יהיה רשאי, בצו, להפחית את האגדה לאחר שימסור על כך הודעה בוועדת הכספים.

מר קיטרון:

אני מוכן לקבל את הצעת חבר-הכנסת בר שהאיסור יהיה עם מתן הודעה בוועדת הכספים, אולם אינני מציע לקבוע זאת בחוק.

מר בר-יוסף:

אני מודיע, כי שר-האוצר יודיע לוועדת-הכספים של הכנסת על האגרות שייקבעו לבנקים הזרים.

ח. רובין:

אני עומד על איסור האגרות ע"י ועדת הכספים.

ז. צור:

אני מסתפק בכך ששר האוצר יודיע לוועדת הכספים על האגרות שייקבעו לבנקים זרים, אולם אני מציע לציין בחוק ששר האוצר רשאי, בצו, להפחית את שיעורי האגדה השנתית שיסלם בנק שהוא חברה נכרית, בהתאם להיקף פעולתו בארץ.

הינדל י. גורי:

התיקון שלך אינו מתאים לסעיף המקורי, שבו מדובר על ההון הנפרע.

א. בהיר:

אני מציע ששר-האוצר יכניס לתוך החוק את שיעורי האגדה של כל בנק.

ה צ ב ע ו ת

הצעת ח"כ בהיר, לקבוע בחוק את גובה האגדה של כל בנק זר - לא נתקבלה

הצעת ח"כ רובין, שגובה האגדה ייקבע ע"י שר האוצר באיסור ועדת הכספים - לא נתקבלה

הצעת ח"כ צור, לציין בחוק ששר האוצר רשאי להפחית את שיעורי האגדה של כל בנק זר, בהתאם להיקף פעולותיו בארץ - לא נתקבלה

הצעת ח"כ בדר, שגובה האגדה ייקבע ע"י שר האוצר באיסור ועדת הכספים של הכנסת הסתייגות. - לא נתקבלה

החוק לתיקון פקודת הבנקאות, תשט"ו-1955 - נתקבל.

חוק לתיקון פקודת מס הרכוש העירוני; תשט"ו - 1955:

היו"ר י. גורי:

הפטקנו את הדיון בחוק זה מטום שלא מצאנו התאמה בין "דברי ההסבר" לבין תוכן החוק. ב"דברי ההסבר" נאמר, שהחוק המוצע תכליתו להתאים את הגדרות המונחים "בעל" ו"חוכר" בפקודת מס הרכוש העירוני, 1940, להגדרות הקיימות בחוק הארסנה לפיצוי נזקי מלחמה, תשי"א-1951, וזאת לשם ייעול גביית תשלומי החובה לפי החוקים האמורים, על ידי איחוד גביית התשלומים ועריכת כרטיסי נכסים מסותפת. במעוררה נשאלה: האם באמת הכוונה היא לאחד את גביית התשלומים? תיאור ההגדרות של המונחים "בעל" ו"חוכר" חורג קצת ממסגרת התיאור מבחינה מהותית. יש פה העברת חלק מהתשלומים מהבעל על החוכר, ולכן רצינו לשמוע הסבר נוסף, ואח"כ בחליט אם להמשיך היום בדיון, או לא.

ק. לונ:

בכדי לאחד את הגבייה של שני המסים האלה אין צורך לכלול גם את המגרסים, כי אין ארנונה על מגרסים. השאלת השאלה: האם לגבי מגרסים צריך לשנות את הסודוס הקיים?

י. בר:

מה יהיה ההבדל בהכנסות האוצר לאחר קבלת חוק זה, בהתחשב עם זה שכמה גורמים לא נשאו בחלק מהעומס שחל עליהם, כגון: הסוכנות, הקק"ל, הרשויות המקומיות, ודנות הפיתוח וכו'?

צור:

אין מתייחס תיקון החוק בקשר לרשימת הקק"ל וגורמים ציבוריים אחרים?

א. בהיר:

האם החוק הזה בא לתקן את המצב שהיה קיים עד כה, שחייב מסים היה מוטל לכמה סקומות בקשר לתשלום המסים על אותו נכס?

ח. רובין:

כיצד יפוצה אותו סוחר שעכשיו מוטלת עליו חובה שלא הונאה בחשבון בשעת עשיית החוזה או החכירה?

ק. לונ:

התשובה לכך ישנה בסעיף 2. - החוזים שנעשו לפני תחילת תקפו של חוק זה מוגנים.

ח. רובין:

מהי התוצאה המעשית לגבי אותם הגורמים שהיו משוחררים עד כה מתשלום מס רכוש עירוני? הכוונה היא לגבות עכשיו את המס מהחוכרים; מהי ההערכה מהכנסה נוספת תוצר?

מ. חזני:

על איזה סוג של נכסים מדובר? אם מדובר על נכסים ציבוריים כגון של "עמידר", הרי הוא מסכים בשכירות חדשית; אם מדובר על דירות של בעלי בתים פרטיים, בדרך-כלל מסכים את הדירות על יסוד חוזה לשנה, או בלי חוזה כללל, כך שעל רוב הדירות תיקון זה לא יחול.

י. בר:

מה פירוט ההגדרה "חכירה שנעשתה"?

מר לנדאו:

אני רוצה להגיד באופן הברור ביותר, שאין לחוק זה כוונות שאינן כתובות בו. המטרה היחידה היא להתקדם במידה מסויימת בייעול גביית המסים ולהביא לידי כך שהאזרח לא יוטל במקומות שונים בקשר לתשלום המסים על אותו נכס. גיהלוק מו"ט עם שטרד הפנים בקשר לאיחוד כל המסים המוטלים על נכסי דלא-ניידי. שר הפנים הקודם הסכים לכך וראה בזה ברכה גם לרשות המקומית וגם לאזרח, אבל עיריות אחדות, בעיקר עירית תל-אביב, התנגדו לכך מתוך נימוקים שלהן. לפי טענותיהן, בעת הרישום בטאבו ישנה ההזדמנות לגבות את כל המסים העירוניים האחרים המוטלים על אותו נכס, ועל הזדמנות זו הן אינן רוצות לוותר. מכיון שלא הצלחנו לשכנע את העיריות בדבר איחוד גביית כל המסים,

איחדנו בינתיים את הגבייה של שני המסים: הארנובה ומס רכוש עירוני, וכעת יש צורך להביא לידי התאמה בין שני החוקים הנ"ל, הן בקשר לשליחת ההודעות והן בקשר למועדים.

בנוגע למגרשים, הגענו לזה שלבעל הנכס יש תיק אחד גם על המגרש וגם על הבית, והוא ישלם ארנובה רק על הבית.

כאשר נחתמה האמנה בין הממשלה לבין ההנהלה הציונית (קק"ל, קרן היסוד והסוכנות) נאמר בה במפורש שיש לשלם את כל המסים על כל נכס שהנהלה הציונית טחכירה. ההנהלה הציונית הייתה נוהגת להטיל את המסים, על פי חוזה, על החוכר. מהיום ואילך היא לא תצטרך לעשות זאת, כי המסים יוטלו על החוכר לפי החוק, כלומר, לא יוסיף כסף נוסף, אבל הוא ייגבה במקום אחד.

היו"ר י. גורני:
האם החוכר לא יוכל לטעון בפני ההנהלה הציונית שבבית המסים עד כה הייתה בניגוד לחוק?

מר לגראנו: החוזים שנחתמו עד כה מוגנים.

ס. לוז:
בידי קק"ל ישנן אדמות שעברו מרשות הפיתוח. לפי המצב הקיים אין אפשרות לרשום חוזה חכירה בטאבו. כל אלה שקיבלו אדמות בחכירה מרשות הפיתוח מחזיקים בזכרון-דברים שבו כתוב, כי בזמן הסתאים תהיה העברה בטאבו.

מר לגראנו:
בקשר לריכוז הגבייה של המסים השונים, את מס הרכוש העירוני גובים מהנכס לפי מקום החלקה. במידה שנתקדם נוכל לרכז את התיקים לפי מקום מגוריו של בעל הנכס, אבל בחוק אין הוראה שצריך לרכז את התיקים לפי מקום המגורים. אחת המטרות שלנו היא להגיע לכרססת אחראת הבעלים באיזורים השונים, ואם נוכל לאחד את הגבייה גם מבחינת המקום.

היו"ר י. גורני:
ועדת הכספים לא ממשיך לדון בהצעת החוק, אלא אם יעמידו לרשותה את החוק המקורי.

(הישיבה נבעלה בשעה 13.00)